

PLAN FOR

SAMFUNNSSIKKERHETS- OG BEREDSKAPSARBEID

Innhold

1	Rammer for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet	2
1.1	Lokale og regionale forutsetninger	2
1.2	Hjemmel	2
1.3	Sentrale planbestemmelser	2
1.4	Planstruktur	4
1.5	Unntak fra offentlighet.....	5
1.6	Tilgang på planverk.....	5
1.7	Prinsipper	5
1.8	Organisering	5
1.9	Kompetansekrav.....	6
1.10	Fullmakter, ansvar og sikkerhet	7
1.11	Ansvarsrekkefølge	7
1.12	Beredskapskrav for kriseledelsen.....	7
1.13	Sikkerhet og krav om sikkerhetsklarering	8
2	Mål, strategier og prioriteringer.....	9
2.1	Overordnet målsetning og delmål.....	9
2.2	Strategier	9
2.3	Generelle prioriteringer	9
3	Gjennomføring	10
3.1	Konsekvenser for planer og prosesser etter plan- og bygningsloven	10
3.2	Årshjul (fast plan for arbeidet)	11
3.3	Tiltaksliste (årlig oppdatert)	12
4	Revisjoner	13

1 Rammer for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet

1.1 Lokale og regionale forutsetninger

Grue kommune har om lag 4.600 innbyggere, og ligger lokalisert mellom Elverum i nord og Kongsvinger i sør med RV2 som hovedfartsåre. Kommunen har nærhet til Oslo Lufthavn Gardermoen, og har en betydelig grense til Sverige. Kommunen har et areal på 836 km², og kjennetegnes av store skogområder, elven Glåmma som går gjennom hele kommunen, samt flere industribedrifter særlig på Kirkenær og Namnå. Demografien er i endring, det blir færre yngre og flere eldre innbyggere.

Grue kommune er en del av Kongsvingerregionen, og risikobildet i kommunen sammenfaller i betydelig grad med situasjonen i regionen for øvrig. Flere hendelser kan påvirke flere av kommunene samtidig, så som skogbrann, bortfall av elektronisk kommunikasjon, epidemier, flom og annet ekstremvær.

1.2 Hjemmel

Kommunens beredskapsplikt er gitt i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Formålet med loven er gitt i § 1:

Lovens formål er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

Hvorledes kommunene skal ivareta ansvaret er ytterligere konkretisert i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Formålet med forskriften om kommunal beredskapsplikt er gitt i § 1:

Forskriften skal sikre at kommunen ivaretar befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier. (...)

1.3 Sentrale planbestemmelser

Grue kommunes beredskapsarbeid er strukturert slik at loven og forskriftens bestemmelser ivaretas, og er som følger:

- A. Risiko- og sårbarhetsanalyse
(forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2)
- B. Plan for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid
(forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3)
- C. Overordnet beredskapsplan og tilhørende beredskapsplaner
(forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4)
- D. Kommunesamarbeid og regional beredskapsplan
(forskrift om kommunal beredskapsplikt § 5)

I det påfølgende gis nærmere bestemmelser for den enkelte del:

A. Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

- Skal være helhetlig og foreligge i eget dokument benevnt «Risiko- og sårbarhetsanalyse».
- Deler av risiko- og sårbarhetsanalysen kan unntas offentlighet dersom dette vurderes nødvendig og kan hjemles av sikkerhetshensyn. Dette kan for eksempel løses gjennom å ha en offentlig versjon og en annen versjon som er unntatt offentlighet.
- Risikovurderinger skal gjennomføres i samsvar med veiledning fra DSB.
- Eksterne aktører som kan bidra i krisehåndtering og/eller håndterer kritiske ressurser skal inviteres inn i utarbeidelse og revisjon av ROS.
- ROS skal legges til grunn for utarbeidelse av plan for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid, samt utarbeidelsen av beredskapsplaner.

B. Plan for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid

- Framstilles i eget dokument «Plan for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid» (dette dokumentet).
- Dokumentet er offentlig tilgjengelig, og skal årlig behandles av kommunestyret.
- Planen skal utarbeides og oppdateres i samsvar med risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Planen skal gi føringer for arbeidet med ROS og beredskapsplaner på alle nivåer.

C. Overordnet beredskapsplan og tilhørende beredskapsplaner

- Skal foreligge i egne dokumenter med benevnende titler.
- Planene skal som hovedregel unntas offentlighet (når det er hjemmel for det).
- Planene skal utarbeides og oppdateres i samsvar med risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Bestemmelser som er gitt i plan for samfunnssikkerhet og beredskap skal følges opp i beredskapsplaner.
- Hensikten med planer er å gi kommunen mulighet til å håndtere kriser på en forberedt måte, og derved minimere skadevirkninger av ulike hendelser.
- Kriseledelsen skal løpende oppdateres på endringer i planer for krisehåndtering på alle nivåer.

D. Kommunesamarbeid og regional beredskapsplan

- Grue kommune skal delta i regional nettverk for beredskap.
- Grue kommune kan samarbeide bilateralt eller regionalt med andre kommuner om beredskap når dette er aktuelt og hensiktsmessig, men dette erstatter ikke kravene om at kommunen skal ha sine egne ROS-analyser og planer.
- Arbeidet med regional beredskapsplan behandles i regionrådet, men må vedtas av kommunen for å være gjeldende i Grue.

1.4 Planstruktur

Oversikt over eksisterende planverk sees i påfølgende tabell:

Område	Benevnelse	Beskrivelse	Ansvar
Politikk, kommune- direktør, stab	Regional beredskapsplan	Samordning av regional beredskap og innsats, herunder plan for felles etablering av evakuerte og pårørende senter (EPS).	Regionrådet
	Risiko- og sårbarhetsanalyse	Kartlegging og vurdering av aktuelle faresituasjoner på kommunenivå.	Kommune- direktør
	Plan for samfunnssikkerhet og beredskap	Rammer for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet med mål, strategier og prioriteringer.	Kommune- direktør
	Overordnet beredskapsplan	Plan for kommunens kriseledelse, varslingsliste, ressuroversikt, evakueringsplaner, plan for krisekommunikasjon.	Ordfører og kommune- direktør
	Rasjonering av elektrisk kraft	Oversikt over forbruk i Grue kommune som skal unntas rasjonering.	Eidsiva Nett AS
	IKT katastrofeplan	Planer for håndtering av IKT-relaterte kriser.	HIKT
Samfunn og næring	Flomberedskapsplan	Generell del, operativ del, beredskapsnivåer, aksjonsplaner, ressurser m.m.	Enhet samfunn
	Vannforsyning	Organisering, forebygging/ tilsyn, evakuering husdyr, rutiner, ressurser m.m.	Enhet samfunn
	Befolkningsvarsling	SMS-varsling til alle innbyggere i et geografisk angitt område	GIVAS
	Skogbrann	Skogbrannreserven/ressursplan – tilgjengelig personer og utstyr.	GBI
	Akutt forurensing	Interkommunal virksomhet Romerike/Kongsvinger med hovedkontor i Lørenskog. Ivareta komm. beredskapsplikter.	GBI
Oppvekst og kultur	Krise- og beredskapsplan for GBU og barnehagene	Tiltak dersom det oppstår en alvorlig ulykke/ dødsfall – retningslinjer for omsorg	Enhet oppvekst
	Beredskapsplan for alvorlig hendelse	Varsling/evakuering, evaluert januar 2013	Enhet oppvekst
Helse og velferd	Plan for helsemessig og sosial beredskap	Dekker lovområdet under helse- og sosiallovgivningen. Dekker alle tilrettelagte tjenester. Evakuering.	Kommune-lege
	Smittevernsplan for Solør-kommunene	Epidemier – smittsomme sykdommer. Radioaktiv nedfall.	Kommune- overlege i Solør
	Atomberedskapsplan Statens strålevern	Plangrunnlag i samarbeid mellom fylkesmennene og Statens Strålevern	Kommune-lege
	Psykososialt beredskapsteam	Interne rutiner for teamet ift. beredskap og håndtering av kriser.	Kommune-lege

1.5 Unntak fra offentlighet

Når det gjelder tilgang på operative beredskaps-, krise- og handlingsplaner skal dette som hovedregel begrenses til de som har behov for det for å kunne håndtere situasjonen. I tillegg har høyere ledernivåer, beredskapsråd og kriseledelse tilgang.

Dette innebærer at noen planer må nå ut til flest mulig (f.eks. branninstruks), mens andre holdes internt fordi offentliggjøring vil øke sårbarheten i forhold til personer med ondsinnede hensikter.

Sistnevnte må hjemles i offentleglova § 24, 3 avsnitt: «Det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar når unntak er påkravd fordi innsyn ville lette gjennomføringa av straffbare handlingar (...)». Ved innsynskrav i dokumenter med slik unntak, må det gjøres nærmere vurdering av om det er deler av dokumentet som kan offentliggjøres.

1.6 Tilgang på planverk

Beredskapskoordinator har ansvar for at alt planverk er arkivert på korrekt måte, samt tilgjengeliggjort for kriseledelsen via DSB-CIM, som er kommunens digitale verktøy for krisehåndtering, samt gjennom papirutgave oppbevart sammen med kriseledelsens øvrige materiell på rådhuset.

Den enkelte i kriseledelsen og medarbeidere med ansvar gitt i henhold til beredskapsplaner skal i tillegg personlig ha tilgjengelig oppdatert papirutgave av nødvendig planverk i henhold til sin rolle. Det er den enkeltes ansvar å ha dette tilgjengelig i oppdatert utgave, samt at dokumentene behandles på korrekt måte i forhold til eventuelle unntak fra offentlighet.

1.7 Prinsipper

Følgende prinsipper er i tråd med nasjonale retningslinjer, og legges til grunn for organisering av sikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunen:

- **Ansvarsprinsippet:** Den organisatoriske enheten som har ansvaret for et fagområde i en normalsituasjon, bør også ha ansvaret for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.
- **Likhetsprinsippet:** Den organisasjonen man opererer med under kriser, bør ligne mest mulig på den organisasjonen man har til daglig.
- **Nærhetsprinsippet:** Kriser skal håndteres på et lavest mulig organisatorisk nivå, for å oppnå den raskeste og mest målrettede assistansen.
- **Samvirkeprinsippet:** Alle organisatoriske enheter har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke med andre enheter og aktører.

1.8 Organisering

Den daglige oppfølgingen av beredskapsarbeidet følger ordinært organisasjonskart med tilsvarende ansvars- og myndighetsforhold, i tråd med reglement for delegert myndighet.

Grue kommune har i tillegg etablert følgende forum i arbeidet med sikkerhet og beredskap:

Råd/gruppe	Hensikt/ansvar	Deltakere
Beredskapsråd	Beredskapsrådet skal drøfte og samordne beredskapstiltak mellom ulike myndigheter og drøfte det kommunale beredskapsarbeid på generell basis.	Kommunens kriseledelse GB IKS GIVAS IKS Eidsiva Politiet Sivilforsvaret Heimevernet
Kriseledelse	Lede og samordne arbeidet i krisesituasjoner. Bidra i arbeidet med systemrevisjon.	Ordfører (leder) Varaordfører Kommunedirektør (operativ leder) Utviklingsleder Kommunikasjons- og beredskapsrådgiver Kommunelege Personalleder Økonomileder Enhetsleder samfunn
Psykososial beredskapsgruppe	Yte krisehjelp i akutte situasjoner og ved behov ut over ordinært hjelpetilbud, samt koordinere innsats når det er nødvendig.	Kommuneoverlege (leder) Fagpersoner (utpekt av leder, minimum 3) Kommunikasjons- og beredskapsrådgiver Representant fra kirken Representant fra politiet

1.9 Kompetansekrav

Følgende kompetansekrav fastsettes:

Målgruppe	Krav	Godkjenning
Medlemmer av kriseledelsen	Gjennomført kurs for kriseledelse. Deltakelse på årlig trening.	Godkjennes av operativ leder.
Beredskapskoordinator	Gjennomført opplæring tilsvarende minimum 7,5 studiepoeng eller totalt 5 dagers erfaringsbasert opplæring innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Deltakelse på beredskapssamlinger, dialog med Fylkesmannen, regionalt samarbeid og årlig trening.	Godkjennes av operativ leder.
Operativ leder og første stedfortreder	Gjennomført opplæring tilsvarende minimum 15 studiepoeng eller totalt 10 dagers erfaringsbasert opplæring innenfor kriseledelse. Deltakelse på årlig trening.	Godkjennes av ordfører.
Medlemmer av psykososial beredskapsgruppe	Faglige autorisasjoner. Årlig trening/øving.	Godkjennes av kommunelege.

Ordfører og varaordfører	Mulighet (ikke krav) for medietrening knyttet til krisehåndtering, og annen kursing etter behov/ønske.	Ingen godkjenningskrav.
--------------------------	--	-------------------------

1.10 Fullmakter, ansvar og sikkerhet

Fullmakter

Kommunestyret gir følgende fullmakter til ordfører og/eller kommunedirektør (eller i deres fravær utpekt stedfortreder) som henholdsvis leder og operativ leder av den kommunale kriseledelsen:

- Beslutte og ajourholde overordnet beredskapsplan.
- Etablere kriseledelse og sette krisestab.
- Beslutte og iverksette hastetiltak for å forhindre tap av liv og/eller skade på helse, miljø og materielle verdier.
- Disponere midler ut over budsjett ved hastetiltak, oppad begrenset til 3 millioner kroner.
- Innkalle til ekstraordinære møter i kommunestyret og innstille i hastesaker.

Kommunestyret gir følgende fullmakter til formannskapet:

- Behandle saker fra kriseledelsen når det vurderes at det ikke er mulig å kalle inn kommunestyret raskt nok eller fulltallig nok til å være beslutningsdyktig.
- Disponere midler ut over budsjett, herunder gi kriseledelsen utvidede fullmakter til slike disponeringer innenfor et avgrenset tidsrom.

1.11 Ansvarsrekkefølge

Følgende ansvarsrekkefølge gjelder:

Nivå	Politisk	Administrativt
Øverste leder	Ordfører	Kommunedirektør
Stedfortredere (i rekkefølge):	1. Varaordfører	1. Utviklingsleder 2. Enhetsleder samfunn 3. HR-leder 4. Økonomileder 5. Eldste enhetsleder (må tiltre kriseledelsen)

1.12 Beredskapskrav for kriseledelsen

Følgende beredskapskrav gjelder for kriseledelsen:

- Dersom øverste leder planlegger å være utilgjengelig over tid, eller befinner seg på et sted som gir mer enn 12 timer før mulig fysisk frammøte i kriseledelsen, skal det utpekes stedfortreder.
- Dersom øverste leder ikke nås i en krisesituasjon skal stedfortreder kontaktes i angitt rekkefølge. Stedfortreder skal påta seg ansvar som øverste leder dersom denne eller høyere stedfortreder ikke er mulig å få kontakt med innen rimelig tid og det er kritisk påkrevet å fatte beslutninger for videre håndtering.
- Når det oppstår en krise, skal det enkelte medlem av kriseledelsen når en blir klar over dette selv snarest søke kontakt med kriseledelsen for å avklare behov for innsats, og ved behov stille seg til disposisjon så snart som praktisk mulig.
- Kommunens beredskapstelefon skal i normalsituasjon være viderekoblet til øverste administrative leder, eller dennes stedfortreder. I en krisesituasjon vil beredskapstelefonen kunne bli bemannet av krisestaben eller andre etter behov.

1.13 Sikkerhet og krav om sikkerhetsklarering

Sikkerhetsklarering benyttes for å sikre at personell med tilgang til helhetlig og samtidig detaljert informasjon om beredskapen forvalter denne på en tilfredsstillende måte. Personell i følgende stillinger/verv skal det omsøkes sikkerhetsklarering for gjennom NSM-SKM (fortrinnsvis på nivå «konfidensielt», eller høyere ved behov):

- Ordfører
- Varaordfører
- Kommunedirektør
- Utviklingsleder
- HR-leder
- Enhetsleder samfunn
- Kommunikasjons- og beredskapsrådgiver

Manglende sikkerhetsklarering vil kunne medføre reduserte ansvarsområder, og/eller for ansatte omplassering til annen stilling. Ansvar for omsøking og oppfølging av sikkerhetsklareringer hviler på kommunedirektør. Som anmodende myndighet signerer ordfører for varaordfører og kommunedirektør, mens kommunedirektør signerer for øvrige.

2 Mål, strategier og prioriteringer

2.1 Overordnet målsetning og delmål

Overordnet målsetning for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i Grue kommune er:

Gjennom systematisk og helhetlig samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid skal Grue kommune redusere risikoen for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Delmål er:

- A. Strukturert og oppdatert planverk, i samsvar med bestemmelser i lov og forskrift.
- B. Tett involvering av aktuelle eksterne aktører i arbeidet.
- C. Kompetent kriseledelse som er i stand til å utøve operativ ledelse i kommunen, samt koordinere innsats og ressurser i samarbeid med eksterne aktører.

2.2 Strategier

Strategiske valg for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er og skal være forankret i gjeldende risiko- og sårbarhetsanalyse, nåværende planverk og fastsatte mål for arbeidet. Gjeldende strategier er formulert i det påfølgende:

Grue kommune vil:

- *Utvikle et strukturert planverk, og sørge for tydelig ansvarsfordeling i videre arbeid.*
- *Tilrettelegge for dialog både internt og eksternt om ROS-analyser, tiltak og beredskapsplaner.*
- *Gjennomføre systematisk kompetanseheving, med aktiv evaluering av læringsutbytte og status.*

2.3 Generelle prioriteringer

Med bakgrunn i risiko- og sårbarhetsanalysen er følgende generelle prioriteringer satt for videre innsats i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet:

- A. Kompetanseutvikling
 - Med vekt på kompetanseutvikling for sentrale aktører og kriseledelsen.
- B. Brannberedskap
 - Med vekt på utbygging av ny brannstasjon.
- C. Flomberedskap
 - Med vekt på utbedring av flomverk.

Prioriteringene vil kunne få betydning for hvordan det arbeides med disse områdene innenfor kompetanseheving, tiltak og ressursbruk.

3 Gjennomføring

3.1 Konsekvenser for planer og prosesser etter plan- og bygningsloven

Kommunen plikter iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 punkt b) å «(...) vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)».

Denne vurderingen må foregå løpende i forhold til de aktuelle planer og prosesser som foregår etter plan- og bygningsloven (PBL).

Dette gjelder, men er ikke begrenset til, følgende:

Forhold	Konsekvens	Referanse til PBL
Flere aktuelle krisehendelser som sammenfaller med nærliggende kommuner.	Behov for samarbeid bilateralt eller regionalt for å koordinere både forebyggende og utøvende innsats.	Regional planlegging (§§ 7-1 - 9-7).
Momenter fra helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.	Flere risikomomenter (eks. flom) må hensyntas i kommunalt planarbeid, med vekt på kommuneplanens arealdel men også for øvrig planverk og enkeltstående byggesaker.	Kommunal planlegging (§§ 10-1 – 13-4) og byggesaker (§§ 20-1 – 31-8).
Tilrettelegging for nødetater og beredskapsinstallasjoner.	Plassering og utforming av nødetater (herunder sentrale utrykningsveger) og beredskapsinstallasjoner (som flomverk) må ivaretas i planlegging.	Kommunal planlegging (§§ 10-1 – 13-4) og byggesaker (§§ 20-1 – 31-8).
Behov for tilfluktsrom (permanente beskyttelsesrom).	Kravene i forskrift om tilfluktsrom må hensyntas.	Kommunal planlegging (§§ 10-1 – 13-4) og byggesaker (§§ 20-1 – 31-8).
Saker som avviker fra kommunens arealdel.	Dispensasjonssaker må vurderes særskilt ift. ev. aktuelle risikomomenter i ROS.	Dispensasjon (§§ 19-1 – 19-4).
Ivaretagelse av beredskapsperspektivet ved konsekvensutredninger.	Nødvendige elementer fra ROS-analyser og øvrig beredskapsplanlegging må vurderes når det er aktuelt.	Konsekvensutredninger (§§ 14-1 – 14-6).

3.2 Årshjul (fast plan for arbeidet)

I løpet av et år skal det gjennomføres noen faste aktiviteter for å sikre at planverket holdes oppdatert, og at kompetansen på planverk og kriseledelse er god nok.

Aktivitet	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Løpende vurdere og ved behov revidere ROS og/eller beredskapsplaner	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Beredskapsøvelse i regi av Fylkesmannen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årlig trening i kriseledelsen (lovkrav; hvert annet år)		KD BK										
Vurdere behov for kompetansetiltak basert på evaluering av årlig trening		KD BK										
Gjennomføring av kompetansetiltak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Igangsetting av systemrevisjon på kommunenivå med oppdatering av ROS og planverk										KD BK		
Møte i beredskapsrådet, med vekt på gjensidig oppdatering og involvering i pågående kommunal systemrevisjon											O K BK	
Slutføre systemrevisjon gjennom oppdatering av plan for samfunnssikkerhet og beredskap, herunder oppdatert tiltaksliste												KS BK

Forklaringer:

KS = Kommunestyret, O = Ordfører, KD = Kommunedirektør, A = Ansvarlig (for den enkelte plan), BK = Beredskapskoordinator.

4 Revisjoner

Det skal gjennomføres årlig systemrevisjon, som innebærer en gjennomgang av risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS), plan for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet og beredskapsplanene. Ansvar for gjennomføring tilligger leder med ansvar for ROS eller plan.

Oversikt over oppdateringer følger:

Dato	Beskrivelse	Besluttet av
	Revidert ROS-analyse	Kommunestyret
	Vedtatt ny plan for samfunnssikkerhet og beredskap	Kommunestyret
	Vedtatt ny plan for kriseledelse	Kriseledelsen